

Deputat în Parlamentul Republicii Moldova

Biroul Permanent al Parlamentului Republicii Moldova

În temeiul art. 73 din Constituția Republicii Moldova și prevederile art. 47 din Regulamentul Parlamentului, se înaintează cu titlu de inițiativă legislativă, proiectul Hotărârii Parlamentului RM cu privire la testarea metodelor alternative de vot de către Comisia Electorală Centrală.

Anexă:

1. Proiectul de lege.
2. Nota informativă.

Deputații în Parlament:

 Igor Munteanu
 Alexandru Pusca
 Igor Ișgoriuc
 Ștefan Macari

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA	
D.D.P. Nr. <u>41</u>	
"01" <u>03</u>	20 <u>21</u>
Ora	

HOTĂRÂREA PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA cu privire la testarea metodelor alternative de vot de către Comisia Electorală Centrală

Parlamentul adoptă prezenta hotărâre.

Art.1. Comisia Electorală Centrală, în calitate de organ de stat independent, înființat pentru realizarea procesului electoral, buna organizare și desfășurare a alegerilor și referendumurilor, se autorizează cu dreptul de a identifica și testa metode alternative de vot, după cum este stabilit în Concepția Sistemului informațional automatizat de stat "Alegeri", aprobată prin Legea nr.101/2008, precum și alte metode alternative ca votul prin corespondență, votarea în mai multe zile în cadrul unui scrutin.

Art. 2. Prevederile art. 1 se aplică la organizarea alegerilor locale noi și a referendumurilor de orice tip. După stabilirea eficienței metodelor alternative de vot, acestea pot fi testate și în cadrul altor tipuri de scrutin.

Art.3. Particularitățile testării metodelor alternative de vot se stabilesc și se reglementează de către Comisia Electorală Centrală, cu respectarea următoarelor principii generale: secretul votului, egalitatea votului, universalitatea votului și exprimarea liberă și directă a votului, prin aplicarea în modul corespunzător a reglementărilor aferente.

Art.4. La confirmarea legalității desfășurării alegerilor și a referendumurilor organizate prin testarea metodelor alternative de vot instanțele judecătorești vor ține cont de respectarea principiilor stabilite la art. 3 din prezenta lege.

Art.5. Hotărârile elaborate și aprobate de către Comisia Electorală Centrală, care reglementează testarea metodelor alternative de vot pot fi exceptate de cerințele obligatorii stabilite de Legea nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, precum și de art. 34 – 38 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative.

Art.6. Actele Comisiei Electorale Centrale aprobate în vederea reglementării testării metodelor alternative de vot se contestă în termen de 3 zile din data adoptării și plasării pe pagina web a Comisiei fără respectarea procedurii prealabile la Curtea de Apel Chișinău, fiind aplicabile termenii și condițiile stabilite de Capitolul 12 ale Codului Electoral.

Art.7. Comisia Electorală Centrală va asigura informarea alegătorilor și subiecții interesați, despre posibilitatea și condițiile votării în baza metodelor alternative de vot.

Art. 8. După efectuarea testării, Comisia Electorală Centrală va întocmi un raport în acest sens, după caz va înainta Parlamentului și/sau Guvernului în conformitate cu art. 22 alin.(1) lit. b) din Codul electoral nr.1381/1997 propuneri cu privire la oportunitatea operării unor modificări în legislația electorală aferentă metodelor alternative de vot.

Art.9. Guvernul și autoritățile administrației publice centrale și locale, vor acorda Comisiei Electorale Centrale și organelor electorale ierarhic inferioare sprijinul și asistența necesară în vederea realizării testării metodelor alternative de vot.

Art.10. Prezenta hotărâre intră în vigoare la data adoptării.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

NOTĂ INFORMATIVĂ

la proiectul de Hotărâre a Parlamentului RM cu privire la testarea metodelor alternative de vot de către Comisia Electorală Centrală

Denumirea sau numele autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului actului normativ.

Prezentul proiect este elaborat de către deputatul Igor Munteanu.

Condițiile care au condus la elaborarea proiectului.

Proiectul de Hotărâre este rezultatul unui proces amplu de examinare, analiză și rezumare a necesității stringente de adaptare a legislației electorale la introducerea Votului Alternativ, în vederea creării condițiilor optime de exercitare a votului pentru toți cetățenii Republicii Moldova, indiferent de numărul și locul aflării acestora.

Potrivit concluziilor și recomandărilor arătate în Raportul cu privire la rezultatele alegerilor pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova din 1 noiembrie 2020, aprobat prin hotărârea CEC nr. 4519 din 23.11.2020 (pag. 95), CEC a remarcat că "practica electorală din ultimii ani ne cere să ajustăm normele legale în vederea implementării unor metode alternative de vot - votul prin corespondență, votul electronic". În același raport, CEC remarcă în hotărârea sa nr.4519 din 23.11.2020 că, "În contextul solicitărilor masive de buletine de vot de către cetățenii care s-au prezentat la secțiile de votare din străinătate și pentru care numărul maxim de 5000 de buletine pentru o secție nu a fost suficient, propunem modificarea art. 54 alin. (3) din Codul electoral: "Buletinele de vot tipărite se păstrează la consiliul electoral de circumscripție și se remit în preziua votării biroului electoral al secției de votare în baza unui act de predare. Birourilor electorale ale secțiilor de votare constituite în afara Republicii Moldova Comisia Electorală Centrală le expediază buletinele de vot cu cel puțin 3 zile înainte de ziua alegerilor, pornind de la numărul estimativ de alegători stabilit în baza informației prezentate de Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene și a celei acumulate de CEC, inclusiv în baza experienței scrutinelor anterioare, dar nu mai mult de 10 000 de buletine de vot pentru fiecare secție de votare."

Și observatorii străini și naționali constată pe parcursul mai multor scrutine electorale organizare în RM necesitatea de a identifica noi soluții alternative pentru exercitarea votului pentru diferite categorii de alegători. Datele statistice oficiale atestă un număr foarte mari de cetățeni ai Republicii Moldova, care locuiesc, muncesc și se găsesc în străinătate, fără a pierde însă legătura cu patria lor istorică. Sunt peste 1 mln de cetățeni moldoveni în străinătate, iar datele atestă o diminuare de la 2,86 la 2,64 locuitori, indicând o tendință accentuată de modificare a ponderii votanților aflați înafara țării,

reflectată de altfel și în creșterea ratei de participare la vot în ultimii 6 ani de peste 3,5 ori. Mai ales în condițiile pandemiei, organizarea alegerilor pentru aceste persoane aflate în străinătate este deosebit de complicată, ceea ce solicită autorităților competente un efort consistent și conjugat pentru a îmbunătăți semnificativ condițiile de organizare, administrare și planificare a procesului electoral, respectând dreptul de participare la vot, ținând cont de cele mai bune practici electorale pe plan internațional. Modul în care se manifestă aceste autorități pentru a remedia problemele identificate poate să încurajeze ori să descurajeze dreptul constituțional al cetățenilor de a participa activ pe viitor la procesul de constituire a organelor puterii de stat. În acest sens, decizia autorităților de a mări constant numărul secțiilor de vot de la un scrutin la altul, în ultimii 6 ani, nu a reușit să dezamorseze probleme majore legate de accesul la secțiile de vot, planificarea buletinelor și costurilor pentru organizarea alegerilor în străinătate, iar numărul petițiilor și contestațiilor depuse pe subiectul organizării alegerilor a fost în permanentă creștere. Totodată, participarea alegătorilor la ultimele alegeri atestă un bazin important de cetățeni, care doresc să-și exprime opțiunile electorale, cerându-și cu insistență dreptul la vot. Aceste acțiuni trebuie să garanteze CEC integritate maximă în procesul de implementare a votului prin internet sau prin corespondență, prevenind erorile sau intențiile ostile, prin programe de educație digitală și ajustări ale normelor legale.

Scopul proiectului.

Scopul Proiectului de Hotărâre este de a autoriza Comisia Electorală Centrală, în calitate de organ de stat independent, înființat pentru realizarea procesului electoral, buna organizare și desfășurare a alegerilor și referendumurilor, cu dreptul de a identifica și testa metode alternative de vot, aplicând prevederile stabilite de Concepția Sistemului informațional automatizat de stat "Alegeri", aprobată prin Legea nr.101/2008, precum și alte metode alternative ca votul prin corespondență, votarea în mai multe zile în cadrul unui scrutin.

Testarea sistemului de vot alternativ se va efectua de către Comisia Electorală Centrală cu respectarea următoarelor principii generale: secretul votului, egalitatea votului, universalitatea votului și exprimarea liberă și directă a votului, prin aplicarea în modul corespunzător a reglementărilor aferente. Prin testarea metodelor alternative de vot, CEC și alte autorități competente trebuie să identifice soluții adecvate de vot la distanță, aliniind procesul de vot la rigorile de consolidare a standardelor democratice internaționale și europene.

Este necesar ca studiile efectuate în acest domeniu să îndrepte acțiunile CEC, dar și a altor actori relevanți spre introducerea votului electronic, ca și alte

metode de vot alternativ (prin corespondență, extinderea perioadei de vot, excluderea mecanismului de înregistrare prealabilă prin cerere scrisă.

Modificările operate în cadrul legislativ.

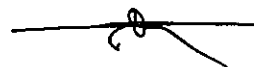
Proiectul de Hotărâre nu prevede modificarea unor legi existente.

Principalele prevederi și evidențierea elementelor noi. Parlamentul RM autorizează Comisia Electorală Centrală, în calitate de organ de stat independent, înființat pentru realizarea procesului electoral, buna organizare și desfășurare a alegerilor și referendumurilor, cu dreptul de a identifica și testa metode alternative de vot, urmând prevederile Concepției SIAS “Alegeri” (Legea nr.101/2008), precum și alte metode alternative ca votul prin corespondență, votarea în mai multe zile în cadrul unui scrutin. După stabilirea eficienței metodelor alternative de vot, acestea pot fi testate și în cadrul altor tipuri de scrutin. În temeiul testării sistemului votului alternativ, Comisia Electorală Centrală, va elabora propuneri de îmbunătățire a legislației electorale, cu respectarea sigură a secretului votului, egalitatea votului, universalitatea votului și exprimarea liberă și directă a votului, prin aplicarea în modul corespunzător a reglementărilor aferente.

Autorizarea testării sistemului de vot alternativ de către CEC poate excepta aplicarea cerințelor stabilite în Legea nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional, precum și de art. 34 – 38 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative. Comisia Electorală Centrală va asigura informarea alegătorilor și subiecții interesați, despre posibilitatea și condițiile votării în baza metodelor alternative de vot, iar după testarea sistemului de vot alternativ, CEC va întocmi un raport în adresa Parlamentului RM, în conformitate cu art. 22 alin.(1) lit. b) din Codul electoral nr.1381/1997, care prevede competența de a înainta ”propuneri cu privire la oportunitatea operării unor modificări în legislația electorală aferentă metodelor alternative de vot”.

Fundamentarea economico-financiară.

Aprobarea și implementarea proiectului de Hotărâre a Parlamentului nu implică cheltuieli bugetare suplimentare.

Autorul proiectului:
Igor MUNTEANU